

หน้าที่ชาวพุทธ

และมารยาทชาวพุทธ

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. บำเพ็ญประโยชน์ต่อศาสนสถานของศาสนาที่ตนนับถือได้
๒. อธิบายจรรยาวัตรของสาวกเพื่อเป็นแบบอย่างในการประพฤติปฏิบัติ และปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อสาวกของศาสนาที่ตนนับถือได้
๓. ปฏิบัติตนอย่างเหมาะสมต่อบุคคลต่างๆ ตามที่กำหนดได้

การบำเพ็ญประโยชน์และการบำรุงรักษาวัด

- ส่งเสริมให้ชุมชนในท้องถิ่นมีความรู้สึกที่วัดเป็นของตน เพื่อให้มีความรู้สึก รักและหวงแหน จะได้ช่วยกันดูแลรักษา

- ส่งเสริมให้ชุมชนในท้องถิ่นรู้สึกที่วัดเป็นที่พึ่งทางจิตใจ ให้ชาวบ้านเข้ามา แสวงหาความสงบ รับฟังคำสอน คำปรึกษาเพื่อแก้ปัญหาชีวิต เพื่อให้ชาวบ้านเห็นคุณค่าของวัดและเข้าวัดมากขึ้น

- ส่งเสริมให้วัดเป็นศูนย์กลางในการจัดกิจกรรมเกี่ยวกับสาธารณูปโภค ส่งเสริมอาชีพ ช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน ชาวพุทธทั้งหลายต้องช่วย ทำนุบำรุงและดูแลรักษาวัด เพื่อให้คงอยู่คู่กับชุมชนสืบไป

- พุทธศาสนิกชนที่ดีมีหน้าที่บำเพ็ญประโยชน์แก่วัด พระภิกษุสามเณร
เกื้อกูลให้พระพุทธศาสนาดำรงอยู่ต่อไป

- ทอดผ้าป่า ทอดกฐิน หาทุนทรัพย์ไปช่วยสร้างอุโบสถ
วิหาร หรือศาสนสถานอื่นๆ

- ให้ความการศึกษาแก่พระภิกษุสามเณร

- จัดหาผู้เชี่ยวชาญอบรมวิธีการใช้สื่อและอุปกรณ์ที่
ทันสมัย

- ดูแลมิให้ผู้ใดใช้วัดเป็นสถานที่ประพาศติมิชอบ

- ชักชวนกันไปทำบุญ รักษาศีล และเจริญภาวนา

- ชาวบ้านในชุมชนมีหน้าที่ช่วยแบ่งเบาภาระสมภารเจ้าอาวาสด้วยการบำรุงรักษาวัด เพราะวัดเป็นสถานที่ที่เป็นศูนย์รวมใจของพุทธศาสนิกชน
 - ก่อสร้าง ซ่อมแซม ปรับปรุง ตกแต่ง วางแบบแปลนศาสนสถานและศาสนวัตถุ
 - สนับสนุนค่าใช้จ่าย จัดหาทุนสำหรับบำรุงรักษาศาสนสถานและศาสนวัตถุ
 - จัดให้มีการเรียนการสอนพระปริยัติธรรม
 - ส่งเสริม สนับสนุนวัดทั้งกำลังเงินและกำลังกาย
 - ช่วยทำความสะอาดวัดและบริเวณภายในวัด

การเรียนรู้วิถีชีวิตของพระภิกษุสงฆ์

- การศึกษา หมายถึง การเรียนพุทธวจนะหรือพระไตรปิฎก ในสมัยก่อนใช้วิธีท่องจำ เรียกว่า **มุขปาฐะ** ถ่ายทอดต่อกันมา เมื่อเวลาล่วงเลยไปทำให้พระธรรมวินัยคลาดเคลื่อน พระสงฆ์จึงประชุมสังคายนา ภายหลังจึงมีการบันทึกไว้ การศึกษาเล่าเรียนนี้ต่อมาภายหลัง เรียกว่า **คันถธุระ**

การศึกษา

- เรียกตามศัพท์ศาสนาว่า **วิปัสสนาธุระ** หมายถึง การฝึกฝนอบรมจิตใจให้เป็นสมาธิ เพื่อนำไปขจัดกิเลส คือ ความเศร้าหมองแห่งจิตและให้เกิดความรู้แจ้งเห็นจริง

การปฏิบัติ

การเผยแผ่พระพุทธศาสนา

การแสดงธรรม ปาฐกถาธรรม

- การแสดงธรรม**หรือการแสดงพระธรรมเทศนาหรือการเทศน์ เป็นรูปแบบที่ทำกันมาแต่โบราณ มีระเบียบและวิธีปฏิบัติเป็นแบบอย่างเฉพาะ
- การแสดงปาฐกถาธรรม** เป็นการแสดงธรรม โดยใช้ภาษาธรรมดาที่สื่อความได้ง่าย ไม่มีรูปแบบและพิธีกรรมที่ใช้ในการเทศน์

การประพฤติตนให้เป็นแบบอย่าง

- พระภิกษุมีหน้าที่ทำให้ชาวบ้านเห็นว่า การมีชีวิตตามที่พระพุทธองค์ทรงสอนนั้นเป็นไปได้ จะต้องมีชีวิตเรียบง่าย ไม่ยึดติดในลาภสักการะ มีเมตตาและไม่พยายาบาป ไม่คิดร้ายต่อผู้อื่น

มารยาทชาวพุทธ

การเข้าพบพระภิกษุและ
การปฏิบัติตนในเขตวัด

การแสดงความเคารพ
พระรัตนตรัย

การฟังสวดพระอภิธรรม

การฟังพระธรรมเทศนา

การฟังเจริญพระพุทธรูป

- ควรแต่งกายให้สุภาพเรียบร้อย ไม่ตกแต่งเครื่องประดับมากเกินไป

- ถ้าไปร่วมพิธีในช่วงเช้า ควรมีภัตตาหารไปถวายพระภิกษุด้วย แต่ถ้าศาสนพิธีมีขั้นตอนบ้ายหรือเย็น ควรมีน้ำผลไม้ไปถวายพระสงฆ์ด้วยจะเป็นการดี

- ควรไปถึงวัดก่อนการประกอบศาสนพิธี

- ขณะพระสงฆ์แสดงพระธรรมหรือให้ศีล ควรตั้งใจฟังอย่างสำรวมและมีสมาธิ

- ควรสนทนากับพระสงฆ์อย่างสำรวม

- พึงรักษาเวลาในการสนทนากับพระ

- ไม่ควรนำเรื่องทางโลกบางเรื่องไปสนทนากับพระ

- ไม่กระทำการใดๆ ที่เป็นการรบกวนการประกอบศาสนพิธี

การประนมมือ (อัญชลี)

- การยกมือทั้งสองตั้งประนมขึ้นเป็นพุ่ม โดยให้ฝ่ามือทั้งสองชิดกันตั้งไว้ระหว่างอก นิ้วมือทั้งสองชิดกัน แขนทั้งสองถอยห่างจากลำตัวพอสมควร เหยงหน้ามองตรงต่อสิ่งที่เคารพ ลำตัวตั้งตรง

การไหว้ (นมัสการ)

- การยกมือที่ประนมขึ้นจรดหน้าผากพร้อมกับน้อมศีรษะลงเล็กน้อย ให้ปลายนิ้วจรดดินผผ ปลายนิ้วหัวแม่มือจรดกลางหน้าผากหรือหว่างคิ้ว ไหว้ครั้งเดียวแล้วลดมือลง การไหว้ขณะยืน ผู้ชายยืนส้นเท้าชิด ปลายเท้าแยกเล็กน้อย ผู้หญิงก้าวขาขวาออกมาข้างหน้า แล้วย่อตัวหรือค้อมตัวต่ำลงเล็กน้อย

การกราบ (อภิวาท)

- การกราบพระรัตนตรัยใช้วิธีการกราบแบบเบญจางคประดิษฐ์ หมายถึง การกราบที่ให้อวัยวะทั้ง ๕ ส่วนของร่างกาย ได้แก่ มือทั้งสอง เข่าทั้งสอง และหน้าผากจรดกับพื้น การกราบมี ๓ ขั้นตอน คือ อัญชลี วันทา อภิวาท

๑

- ตั้งใจฟังพระสวดโดยเคารพ

๒

- ถ้าไม่เข้าใจก็ส่งกระแสจิตไปตามเสียงสวด เพื่อสร้างสมาธิในการฟัง

๓

- ถ้าเข้าใจความหมายของบทสวดก็ให้น้อมใจไปตามคำสวดนั้น

๔

- ควรนำเอาธรรมะในบทสวดไปเป็นแนวทางในการดำเนินชีวิต

๑

- ฝ่ายผู้ฟัง ให้รับศีลก่อน แล้วกล่าวคำอาราธนาธรรม เพื่อนิมนต์ให้พระแสดงพระธรรมเทศนา

๒

- พระภิกษุสงฆ์ผู้เทศน์นั่งบนธรรมาสน์ จับใบลานประคองระหว่างอก ประนมมือแค่อกแล้วตั้งนะโม ๓ จบ

๓

- พระภิกษุสงฆ์ยกพระบาลีมาเป็นหัวข้อแสดงธรรม แล้วอ่านคำเทศน์ในใบลาน

๔

- ฝ่ายผู้ฟังให้นั่งประนมมือ ตั้งใจฟัง ไม่หยอกล้อ พูดคุยกัน

๕

- เมื่อเทศน์จบ เจ้าภาพถวายไทยธรรมแก่พระภิกษุ

๑

- ตั้งใจฟังด้วยความเคารพ

๒

- แม้ไม่เข้าใจความหมาย ก็ให้ส่งใจไปตามเสียงสวดนั้น น้อมรำลึกถึงคุณพระพุทธร พระธรรม และพระสงฆ์

๓

- ถ้าเข้าใจความหมาย ก็จะช่วยให้มีจิตศรัทธาเลื่อมใสในพระรัตนตรัยยิ่งขึ้น

๔

- เมื่อจิตเลื่อมใสศรัทธา จิตใจก็จะสะอาดบริสุทธิ์มากขึ้น เท่ากับเป็นการชำระล้างขัดเกลาจิตใจออกจากจิตใจ

หลักธรรม ทิศ ๖

มิตรแท้ มิตรเทียม

มิตรที่ดีพึงปฏิบัติต่อเรา ดังนี้

- ป้องกันเราเมื่อเราอยู่ในความประมาท
- รักษาทรัพย์สินของเราเมื่อเราอยู่ในความประมาท
- เมื่อมีภัยเอาเป็นที่พึ่งได้
- ไม่ละทิ้งเราในยามทุกข์ยาก
- ให้ความนับถือตลอดถึงวงศ์ตระกูลของเรา

มิตรแท้

- มิตรอุปการะ
- มิตรร่วมทุกข์ร่วมสุข
- มิตรแนะนำประโยชน์
- มิตรมีน้ำใจ

มิตรเทียม

- มิตรปกกลอก
- มิตรดีแต่พูด
- มิตรหัวประจบ
- มิตรชวนไปในทางเสื่อม